

ШПАТЕЛЬ ЛОГОПЕДИЧНИЙ УНІВЕРСАЛЬНИЙ

МКП⁶ А 61В 1/24

Винахід належить до медицини, а саме до педіатрії, неврології, логопедії, лікувально-відновлювальної педагогіки, медичної техніки і може бути використаний як в логопедичних (неврологічних) кабінетах стаціонарів, поліклінік, в спеціалізованих дитячих садках, школах-інтернатах, так і в домашніх умовах.

Відомий шпатель металевої конструкції проф. Ф.Р.Рау (Рау Ф.Р., Рау Ф.Ф. Методика обучения глухонемых произношению. - М., 1959) складається з серединної рукояточної частини з чотирма угнутими виїмками для утримання шпателя в руках та двох симетрично-подовжньо-витягнутих діючих елементів доволіної довжини і призначений для натискання на язик логопата, або для підйому переднього краю язика вгору при виконанні правильної вимови у глухих дітей молодшого шкільного віку.

Однак, шпатель проф. Ф.Р.Рау не придатний для проведення масових профілактичних та диспансерних логопедичних (неврологічних) оглядів дитячого та дорослого населення, або для епідеміологічних досліджень під час епідемії через його нестерильність при багаторазовому застосуванні.

Шпатель проф. Ф.Р.Рау не дозволяє логопедам застосовувати його в діагностичних цілях через те, що виготовлений він з непрозорого матеріалу, а форма і розміри діючих виступів шпателя не відповідають вимогам диференційного огляду органів артикуляції пацієнтів.

Так, через часткове накладування діючого елемента шпателя Ф.Р. Рау на язик логопата (діючий елемент надто вузький і непрозорий), логопед не отримує достатньої інформації про характер м'язового порушення. При підйомі переднього краю язика логопата вгору за допомогою шпателя Ф.Р. Рау нерідко виникає травмування слизової під'язикової зв'язки, або природжених аномалій язика.

Застосування шпателя обмежується при проведенні лікувально-

відновлювальних заходів з дітьми різного віку та дорослими, які хворі на тяжкі мовні розлади через загрозу прослизування шпателя у горло із-за подовжньо-витагнутої форми шпателя Ф.Р. Рау, а також через негативне відношення до нього дітей молодшого віку (із-за металевої конструкції шпателя).

Він також малоефективний через подовжньо-витагнуту форму, бо це не дає можливості проводити логопедичний масаж та самомасаж при різних мовних розладах (дизатріях, алаліях, афазіях).

Розміри та форма діючих елементів цього шпателя не відповідають середньо-статистичним розмірам органів артикуляції логопатів різного віку, особливо дітей дошкільного віку, а це робить його непридатним для стимулювання затриманого мовного розвитку у дітей, в тому числі й на фоні церебральних паралічів.

В основу винаходу поставлено задачу удосконалення логопедичного шпателя шляхом створення універсального логопедичного шпателя, всі діючі елементи якого виготовлені з прозорого матеріалу і з урахуванням середньо-статистичних розмірів язика логопатів, для забезпечення ефективного проведення діагностики тяжких мовних розладів у хворих різного віку та лікувально-відновлювальних заходів, які проводяться з ними.

Ця задача вирішується створенням шпателя з двома діючими елементами з легкого прозорого матеріалу, які розташовані з протилежних кінців рукоятки, що забезпечує економію матеріаловитрат на його виготовлення.

Діючі елементи в винаході виконані у вигляді овально-подовжених виступів — "ложечки" та "вилочки", які розташовані з протилежних кінців рукоятки й виконані спільно з нею. Всі частини шпателя знаходяться в середньо-статистичному відношенні з розмірами язика дітей різного віку та дорослих. Так, ложечковий та вилочковий виступи у шпателя для дітей віком від 1 до 7 років (І варіант шпателя) мають розміри приблизно такі, як у чайної

ложки; для дітей від 7 до 17 років (II варіант шпателя) — такі, як у десертної ложки; а для дорослих (III варіант шпателя) — як у столової ложки.

Використання винаходу дозволяє розширити вікову сферу його дії (застосовувати як для дітей різного віку, так і дорослих), та підвищити результативність проведення лікувально-відновлювальних заходів при тяжких мовних розладах, включаючи дизартрії, алалії, афазії, заїкання.

Застосування універсального логопедичного шпателя дозволяє проводити безпечну та безкровну стимуляцію мовного розвитку у дітей дошкільного віку, які страждають тяжкими мовними розладами, в тому числі й на фоні церебральних паралічів, як у стаціонарі, так і в амбулаторних та домашніх умовах.

Для виключення можливості переносу будь-яких інфекцій шпатель застосовується як одноразовий пристрій, який пакується в стерильний пакет.

Створення одноразового універсального логопедичного шпателя дає змогу повсюдного його використання шд час проведення масових профілактичних, диспансерних логопедичних, або неврологічних оглядів, а також для епідеміологічного дослідження дитячого та дорослого населення.

На Фіг. зображено логопедичний універсальний шпатель, діючі елементи якого виконані в вигляді овально-подовжених виступів - "ложечки" (1), та "вилочки" (2), розташованих з протилежних сторін гладкої рукоятки (3).

Ложечковий та вилочковий виступи за своїми розмірами відповідають середньо-статистичним розмірам язика дітей дошкільного і шкільного віку, та дорослих (що приблизно дорівнює розмірам чайної, десертної, та столової ложок, відповідно). Розмір вогнутої частини вилочкового виступу наближається до середньо-статистичних розмірів під'язикової зв'язки логопатів відповідного віку.

Для диференційної діагностики тяжких мовних розладів використовуються обидва діючі елементи шпателя. Порядок використання шпателя під час проведення логопедичного обстеження слідуючий. Спочатку

"ложечка" (1) шпателя накладається і натискується на поверхню язика пацієнта. Логопед візуально визначає наявність серединної лінії язика; симетричність бокових країв кінчика та тіла язика; виявля ділянки ураженої поверхні з атрофією, порушеним м'язовим тонусом. При сильному натисканні переднім краєм "ложечки" на корінь язика логопед тактильно визначає рухомість задньої частини язика логопата. При щільному натисканні "ложечкою" шпателя на кінчик язика логопед візуально та тактильно визначає ступінь рухомості язика вперед та вниз. Все це досягається тим, що "ложечка" шпателя прозора і має форму, яка відповідає середньо-статистичним розмірам язика логопата і його віку.

При розташуванні "вилочки" (2) шпателя під кінчиком язика шляхом піднімання бокових країв кончика та передньої частини язика логопата вгору, та подальшого притискання м'язів до твердого піднебіння, логопед візуально і тактильно визначає стан м'язів язика та під'язичних м'язів, а також їх симетричність та рухомість. Така перевірка стану симетричності побудови і рухомості язика логопата можлива тільки завдяки прозорості та наявності вогнутої форми "вилочки" шпателя. Ця конструкція "вилочки" дозволяє логопеду безтравматично та безболісно проводити обстеження хворих на тяжкі мовні розлади, особливо дітей з церебральними паралічами.

При надавлюванні "вилочкою" на тіло язика логопата збоку логопед тактильно визначає ступінь симетричного відхилення та рухомості язика в боки.

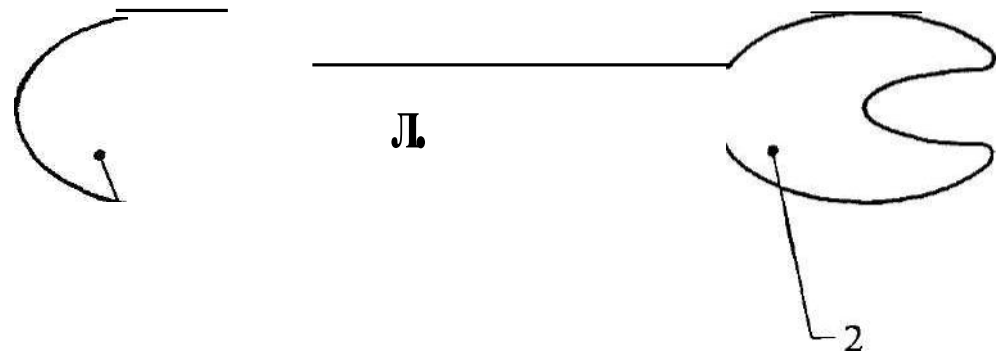
При накладанні передніх країв "вилочки" шпателя ближче до горла логопед візуально і тактильно визначає ступінь рухомості піднебенних завісок та маленького язичка логопата і ступінь їх функціонування при голосоутворенні.

При накладанні "вилочки" на нижню або верхню губу і шляхом натискання на них, логопед визначає наявність та функціональні властивості вуздечок, а також відзначає всі аномалії будови вуздечок верхньої та нижньої губ.

В лікувально-відновлювальних цілях діючі елементи шпателя широко використовуються логопедами при постановці та автоматизації окремих голосних та приголосних звуків при різноманітних мовних розладах в усіх вікових групах логопатів. Шпатель може також використовуватися для проведення логопедичних масажів при різних тяжких мовних розладах як в умовах логопедичних кабінетів, так і вдома самими хворими, або їх батьками.

Універсальний логопедичний шпатель завдяки своїй оригінальній і безпечній конструкції доцільно рекомендувати для використання з самого раннього віку з ціллю стимуляції затриманого мовного розвитку дітей, які хворі на тяжкі мовні розлади, особливо на фоні церебральних паралічів.

ШПАТЕЛЬ ЛОГОПЕДИЧНИЙ УНІВЕРСАЛЬНИЙ

Фіг.